

# Poznámky pre učiteľa

24. júla 2026

*(Text preložený pomocou automatického prekladača)*

## Časť I: Prehľad

**Kľúčový text:** 1Kor 6,19.20

**Hlavné zameranie štúdia:** 1Kor 5,1–13; 1Kor 6,1–13.

## Úvod

Pri jazde londýnskym metrom (tzv. „tube“) sú cestujúci neustále zvukovými hláseniami aj vizuálnymi varovaniami upozorňovaní, aby „dávali pozor na medzeru“ (v origináli „Mind the Gap“). Zdalo by sa úplne zrejmé, že ľudia by sa mali pozerať, kam šliapu, a že stúpenie do medzery medzi vlakom a nástupišťom môže viesť k vážnemu zraneniu. Napriek tomu ľudia do tejto medzery stále padajú. Zdá sa teda, že je nutné cestujúcim neustále pripomínať veci, ktoré sú na prvý pohľad zrejmé.

Priepasť medzi poznaním a konaním (v origináli „Knowing-Doing Gap“) je koncept, ktorý označuje rozpor medzi tým, o čom vieme, že by sme to mali robiť, a tým, čo skutočne robíme. Tento koncept možno definovať ako stav, kedy máme znalosti, zručnosti alebo schopnosti niečo vykonať, ale napriek tomu to neurobíme.

Keď uvažujeme o téme hriechu v cirkvi a o rozhodnutiach, ktoré členovia robia (alebo nerobia) a ktoré ovplyvňujú väčšie telo Kristovo, môže nám koncept priepasti medzi poznaním a konaním ponúknuť dobrý východiskový bod pre vstup do biblického rozhovoru.

## Témy lekcie

Lekcia tohto týždňa zdôrazňuje tri dôležité témy:

**1. Nebezpečenstvo racionalizácie hriechu.** Často oddeľujeme etické a morálne otázky od svojej praxe a od rozhodnutí, ktoré robíme, a to buď tým, že ignorujeme zjavné veci, alebo potláčame svoje presvedčenie, aby sme svoje správanie racionalizovali. Pavlovo poselstvo Korinťanom ponúka dobrý príklad takého správania a obsahuje jasný návod, ako túto situáciu vyriešiť.

**2. Biblický základ pre manželstvo.** Biblický koncept manželstva vychádza z teológie stvorenia a mal by tvoriť základ našich úvah na túto tému. Incestné konanie spomínané v 1. Korinťanom 5,1 a nedostatok kritickej reflexie tohto problému zo strany korintského zborového spoločenstva nám pripomínajú realitu priepasti medzi poznaním a konaním vo vnútri cirkvi.

**3. Riešenie konfliktov.** Riešenie konfliktov medzi členmi zboru by malo prebiehať vo vnútri cirkvi, a nie prostredníctvom svetských súdov. Riešenie konfliktov vo vnútri cirkvi ponúka

príležitosť pre vykupiteľskú spravodlivosť a podčiarkuje presvedčenie, že cirkev, telo Kristovo, je schopná vyriešiť aj tie najnáročnejšie problémy.

## Časť II: Komentár

**1. Pozadie: Manželské a sexuálne praktiky:** Manželstvo v grécko-rímskej spoločnosti sa vyznačovalo autoritou hlavy domácnosti (zvyčajne manžela) vo vzťahu k jeho manželke. Bežné boli širšie domácnosti zahrňujúce niekoľko generácií rodinných príslušníkov, zamestnancov a otrokov. Manželky zvyčajne riadili každodenné záležitosti domácnosti: kontrolovali služebníctvo a otrokov, viedli výchovu detí a dohliadali na doplňovanie zásob.

Rimania rozlišovali dva typy právoplatného manželstva: s mocou manžela nad manželkou (*cum manu*) a bez tejto moci (*sine manu* – latinsky doslova: bez „ruky“). Manželstvo bez moci manžela znamenalo, že otec si zachoval právnu a ekonomickú autoritu (*potestas*) nad svojou dcérou aj po jej vydaji. „V raných rímskych časoch bolo manželstvo s mocou manžela (*cum manu*) časté. V novozmluvnej dobe však bolo oveľa bežnejšie manželstvo bez tejto moci (*sine manu*), kedy si otec ponechával právnu a ekonomickú autoritu nad svojou vydatou dcérou... Takéto opatrenia posilňovali väzbu dcér na ich pôvodné rodiny a mohli dcéram poskytnúť silných spojencov v manželských sporoch.“ – Margaret Y. MacDonald, „Marriage, NT“, in *The New Interpreter's Dictionary of the Bible*, ed. K. Doob Sakenfeld (Nashville, TN: Abingdon Press, 2006), sv. 3, s. 812. Právoplatné manželstvo mohli uzatvárať iba slobodní občania, hoci náhrobné nápisy ukazujú, že otroci sa „často považovali za manželov a snažili sa vytvoriť stabilnú rodinnú jednotku“ (s. 813), a to aj bez formálnych manželských zmlúv.

Židovské manželstvo malo veľa spoločného s manželstvom v grécko-rímskom svete. Dôležité bolo vyplatenie vena; sobáše boli obvykle dohadované rodinami a vytvárali sieť širších domácností. Pavlov pohľad na manželstvo odráža jeho židovské zázemie, hoci sám ženatý nebol.

**2. Priepasť medzi poznaním a konaním:** Pavol k zboru v Korinte prehovára priamo o zjavnej priepasti medzi poznaním a konaním v ich spoločenstve. Táto priepasť súvisela so sexuálnou nemravnosťou (*porneia*), podľa 1. Korintanom 5,1 „takou, aká sa nevyskytuje ani u pohanov“. Priepasť medzi poznaním a konaním je často odrazom ľudskej slabosti a hriešnosti. Pavol tento stav dobre popisuje v Rimanom 7,19: „Nerobím totiž dobro, ktoré chcem, ale zlo, ktoré nechcem, to robím.“ Väčšina z nás by s Pavlovým pozorovaním v určitom období svojho života súhlasila. Z nejakého dôvodu dobro, o ktorom sme presvedčení alebo k ktorého konaniu sme sa dokonca zaviazali, niekedy nie je tým, čo si nakoniec zvolíme. Novozmluvní bádatelia diskutovali o identite onoho „ja“ v pasáži Rimanom 7 a ponúkli rad výkladov. Žiadna z týchto interpretácií však nezmenšuje ani nemení základnú realitu priepasti medzi poznaním a konaním v živote Ježišových nasledovníkov. Boží zákon, tak rozšírený v Rimanom 7, k našej záchrane pred nami samými a pred naším hriechom nestačí. Skutočne potrebujeme Spasiteľa!

To, čo naozaj potrebujeme, je premena srdca, ktorú môže spôsobiť iba Boží Duch. Pavol túto realitu potvrdzuje mocnými slovami v Rimanom 8,1: „Teraz teda už niet žiadneho odsúdenia pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi.“ Keď sme „v Kristovi Ježišovi“, sme v bezpečí a premena môže začať. Prekonanie tejto priepasti medzi poznaním a konaním vyžaduje

odhodlanie a otvorenosť k zmene, lebo zmena – najmä mentálna a kognitívno-behaviorálna zmena – vyžaduje nové vzorce správania a veľa cvičenia. Slovom Jamesa K. A. Smitha: „Nemôžem sa k cnosti len premyslieť... Zákony, pravidlá a prikázania špecifikujú a vyjadrujú dobro; informujú ma o tom, čo by som mal robiť. S cnosťou je to však inak: cnosť sa nezískava intelektuálne, ale citovo. Výchova k cnosti nie je ako učiť sa Desiat prikázaní alebo memorovať Kolosanom 3,12–14. Výchova k cnosti je druh formovania, precvičenie našich dispozícií. ‚Učiť sa‘ cnosti – stávať sa cnostným – sa podobá skôr cvičeniu stupníc na klavír než štúdiu hudobnej teórie: cieľom v istom zmysle je, aby sa vaše prsty naučili stupnice, aby potom mohli hrať takpovediac ‚prirodzene‘. Učenie tu nie je len získavaním informácií; podobá sa skôr vpísaniu niečoho do samotného vnútra vašej bytosti.“ – James K. A. Smith, *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit* (Grand Rapids, MI: Brazos Press, 2016), s. 18.

**3. Sexuálna nemravnosť:** Je len málo hriechov, ktoré medzi veriacimi vyvolávajú väčšie diskusie než hriechy spojené so sexualitou. Pojem *porneia*, „sexuálna nemravnosť“, je v liste prvýkrát spomenutý v 1. Korinťanom 5,1 a ďalej je rozoberaný v kapitolách 5–7. „V gréčtine koiné môže toto slovo označovať všeobecnú nemravnosť, ale najčastejšie sa vzťahovalo k plateniu prostitútkam alebo príležitostne k smilstvu.“ – Paul Gardner, *1 Corinthians*, Zondervan Exegetical Commentary on the New Testament (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2018), s. 224.

Sexuálna etika judaizmu a ranej cirkvi bola založená na Písme: heterosexuálny vzťah v kontexte manželstva, zakorenený v teológii stvorenia. Občania Korintu mali zjavne oveľa uvoľnenejšie chápanie sexuálnej etiky – ale aj oni by boli zhrození sexuálnym vzťahom medzi mužom a manželkou jeho otca. Grécka terminológia použitá na opísanie manželky naznačuje, že nešlo o biologickú matku dotyčného, ale o jeho macochu, čo je stále vážne porušenie morálky.

Pavlovou obavou však bola ľahostajnosť korinského zboru k tejto situácii. Namiesto toho, aby zbor nad touto realitou smútil, popisuje ho Pavol ako „nadutý“ (1Kor 5,2) a ochotný túto situáciu prehliadať. Osoba, ktorá tento druh sexuálnej nemravnosti praktizovala, musela byť veľmi vplyvná alebo bohatá. Táto situácia si nevyžadovala toleranciu, ale rozhodné konanie.

Pavol vo svojom liste vyzýva zbor k rýchlemu konaniu. Členovia mali „vydať toho človeka satanovi na záhubu tela, aby duch bol zachránený v deň Pána“ (1Kor 5,5). Tento metaforický výrok odkazuje na vylúčenie tohto muža z tela cirkvi (zboru). Cirkev mala potvrdiť jeho vlastnú voľbu. Ako poznamenáva jeden komentár: „Keďže sa svojím konaním rozhodol vstúpiť do Satanovej ríše, rozhodnutím zboru bolo jeho voľbu potvrdiť. Bol ponechaný, aby niesol následky svojich zlých skutkov.“ – „1 Corinthians“, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), s. 1624.

Toto cirkevné rozhodnutie by malo byť chápané vo vykupiteľskom kontexte, podobne ako Ježišov výrok v Matúšovi 18,17 pri diskusii o konflikte v cirkvi a odlúčení medzi cirkvou a chybným členom, ktorý sa má stať pre cirkev „ako pohan a mýtnik“. Takéto opatrenie malo byť prijaté preto, aby sa chybný člen stal objektom láskyplnej starostlivosti a

láskavého záujmu cirkvi. Potom by cirkev mohla túto lásku demonštrovať tým, že by ho pozvala k pokaniu a k tomu, aby sa opäť stal súčasťou Božieho kráľovstva.

**4. Riešenie zborových konfliktov:** Pavlova starosť o členov korintského zboru sa týkala aj spôsobu, akým zbor riešil vzájomné napätie a konflikty. Skutočnosť, že členovia zboru poháňali iných členov pred oficiálny súd, bola pre Pavla úplne nepochopiteľná (pozri 1 Kor 6,1–8). Tento problém ukazuje na množstvo vnútorných konfliktov a sporov, ktoré zbor zrejme mal, a na nedostatok múdrosti a zbožného úsudku členov pri riešení týchto konfliktov a sporov v rámci „tela“.

Zbor ako zjednotené telo opakuje a odráža Pavlove skoršie obavy o frakcie a jednotu (1. Korinťanom 3 a 4). Pavlovo trvanie na riešení napätia a problémov interne má zrejme svoj precedens v Starom zákone a v židovskej tradícii. Tento precedens vychádza z viery, že sám Boh je Sudcom svojho ľudu (porovnaj s 1Sam 24,15; Ž 50,6; Ž 75,7; Iz 33,22 atď.) aj celej zeme (Gen 18,25).

### **Časť III: Praktická aplikácia**

Napätie a konflikty v cirkvi nie je ľahké vyriešiť. Texty zaoberajúce sa otázkou sexuálnej nemravnosti a tým, ako by mala cirkev tento problém riešiť, ponúkajú modernému čitateľovi dôležité stratégie pre riešenie hriechu, napätia a konfliktov v našich spoločenstvách viery. Zvážte so svojou triedou nasledujúce otázky:

1. Čo by ste povedali priateľovi, ktorý vám povie, že zápasí s robením správnych vecí – aj keď vie, čo by mal robiť?
2. Má priepasť medzi poznaním a konaním niečo spoločné s ospravedlnením zo skutkov? Ak áno, prečo? Ak nie, prečo nie?
3. Prečo je také ťažké ponúknuť odpustenie tým, ktorí zápasia so sexuálnymi hriechmi?
4. Aká by bola najlepšia stratégia, ako pomôcť tým, ktorí zápasia so sexuálnymi hriechmi?